

De Vlinderstichting in 2016

Jaarverslag

Onze medewerkers in Wageningen

De Vlinderstichting had eind 2016 29 medewerkers in dienst. Daarnaast werken op het kantoor in Wageningen 5 vrijwilligers. Jaarlijks worden tussen de twintig en dertig hbo- en universitaire studenten begeleid bij een stage of afstudeervak.

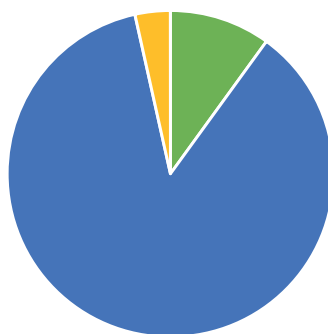
Achterban

- Donateurs: 5.500
- Waarnemers: 3.000
- vlinderstichting.nl: 332.000 bezoeken
Vlindernet: 497.000 bezoeken
- Facebook: 22.700 volgers
- Nieuwsbrief: 11.000 abonnees
- Twitter: 10.000 volgers
- Instagram: 1.500 volgers

Financieel jaarverslag

Het financieel jaarverslag is op dit moment nog niet vastgesteld door de Raad van Toezicht. Dit wordt te zijner tijd gepubliceerd op www.vlinderstichting.nl en in het augustusnummer van Vlinders.

Inkomsten

- donaties en giften
- opdrachten en subsidies
- verkoop en overig

Donaties en giften vormen een belangrijke bron van inkomsten, omdat wij deze naar eigen inzicht kunnen besteden aan de bescherming van vlinders en libellen. Iedereen die hieraan heeft bijgedragen hartelijk dank!

Wat doen we voor de vlinders en libellen?

De vlinder is hét symbool van schoonheid en vrolijkheid. Teer en kwetsbaar, maar tegelijkertijd ook krachtig: vlinders zijn als een graadmeter voor de natuur. De Vlinderstichting wil Nederland samen met u weer een vlinderland maken. En dat kan, want vlinderbescherming is mensenwerk. Ook in 2016 hebben wij ons weer volop ingezet voor vlinders en libellen: met hart, hoofd én handen.

Helpen met je **hart** zorgt voor draagvlak voor vlinders. Denk aan sociale media, pers-aandacht, artikelen en publicaties.

Helpen met je **hoofd** zorgt voor kennis over vlinders. En als je weet waar ze voorkomen, kan je ze effectiever beschermen.

Helpen met je **handen** betekent actie voor vlinders. Aan de slag in je tuin, in een natuurgebied of op een bedrijventerrein: meer leefgebied voor vlinders is overal nodig.

Wij zijn ervan overtuigd dat een **actieve aanpak** ons en daarmee de vlinders in een opwaartse spiraal zal brengen. Door niet alleen te reageren op vragen, maar actief mensen te benaderen. Door oog te hebben voor vlinders en de gemeente of natuurbeheerder een pluim te geven voor wat ze bereiken. Meer aandacht geeft meer draagvlak, iets wat wij om kunnen zetten in meer donaties en meer projectfinancieringen. En het uiteindelijke doel: meer vlinders dan nu, zowel in natuurgebieden als bij iedereen in de tuin.

Eikenprocessierups

De beheersing van de eikenprocessierups is geen eenvoudige opgave. Er zijn namelijk verschillende beschermde en bedreigde vlindersoorten die ook in de buurt van eikenbomen leven. De Vlinderstichting steunt beheerders al langer met informatie over het voorkomen van bedreigde vlindersoorten in die gebieden. In 2016 startte een nieuw onderzoek: een toename van het aantal kruiden- en bloemrijke wegbermen zou namelijk kunnen helpen om uitbraken van de eikenprocessierups te voorkomen, omdat veel natuurlijke vijanden daar leven. De eikenprocessierups zelf heeft geen baat bij bloemen, omdat deze nachtvlinder geen nectar drinkt, maar vlinders, bijen en andere insecten profiteren er wel van. In 2016 werden verschillende bermen langs vernieuwde provinciale wegen in Gelderland ingezaaid met inheemse bloeiende kruiden. In 2017 worden de eerste resultaten bekeken.

Sinusbeheer

De laatste jaren is er gelukkig steeds meer belangstelling voor insectenvriendelijk graslandbeheer. Als je rekening wilt houden met de insecten is het van belang dat er zo lang mogelijk in het jaar voedsel aanwezig is. Daarnaast moeten insecten ook de mogelijkheid hebben om zich voort te planten en ze moeten de winter door kunnen komen. Beheerders zoeken daarom naar het juiste tijdstip van maaien. Maai ik niet te vroeg, of juist te laat? Wat laat ik staan en wanneer wordt dat wel mee gemaaid? Sinusbeheer biedt hierbij uitkomst. In 2016 zijn op verschillende plekken projecten gestart die sinusbeheer toepassen. Sinusbeheer heeft veel potentie om graslandvlinders zoals argusvlinder, zilveren maan en zwartsprietdikkopje een steuntje in de rug te geven.

Agrarisch meetnet libellen

Het nieuwe stelsel voor Agrarisch Natuur- en Landschapbeheer, dat in 2016 van start ging, beschermt verschillende doelsoorten, waaronder de groene glazenmaker. Deze libellensoort van de familie glazenmakers, is zeldzaam in Nederland. Goed beheer van sloten is een belangrijke voorwaarde voor de aanwezigheid van de groene glazenmaker: natuurvriendelijk slootbeheer is essentieel. Om in de gaten te houden hoe het met de groene glazenmaker gaat, worden groene glazenmakers geteld door vrijwilligers. Binnen dit project wil De Vlinderstichting zorgen dat er meer plekken komen waarop de groene glazenmaker wordt geteld, zodat we deze libel effectiever kunnen beschermen.

Tuinieren voor vlinders

Vlinders hebben het moeilijk in Nederland aan te sporen hun tuin vlindervriendelijk te maken. Ook in 2016 weer verschillende activiteiten op het gebied van tuinen. De Tuinbranche Nederland werd de 'Vlinderweek' geïnitieerd. Deze week in het teken van vlinders in de tuin. Daarnaast onderdeel van de campagne 'Levende Tuin', die in samenwerking met de Tuinbranche Nederland ondersteunen deze campagne. Vragen of adressen van hoveniers bij jou in de buurt? Tijdens de tuinvlindertelling, er werden in 2016 bij heel Nederland namens De Vlinderstichting op onderzoek naar vlinderplant erin!

Idylle

Het vierjarige project 'Idylle' werd in 2016 door de Nationale Postcode Loterij in Nederland geïnitieerd. Het project zijn veertig Idyllen gerealiseerd, bij elk met verschillende mensen. Met het project Idylle zijn we met heel veel mensen, beheerders, particulieren, bedrijven, gemeenten en zijn nog meer mensen van vlinders gaan houden.

Help met je hart - draagvlak

nd, en hun aantallen nemen af. Om tuinbezitters
ker in te richten, organiseerde De Vlinderstichting
t gebied van tuin en tuininrichting. Samen met
organiseerd: veel tuincentra stonden tijdens
arnaast is De Vlinderstichting een belangrijk
n 2016 werd gelanceerd. Verschillende organi-
e. Je kunt er terecht voor advies, antwoord op
urt. Ook was er weer veel aandacht voor vlinders
na 5000 tuinen geteld. Lodewijk Hoekstra riep
m de tuin voor vlinders in te richten. Tegel eruit,

6 afgerond. Dankzij uw bijdrage en die van de
een stuk bloemrijker en kleurrijker geworden! In
kaar 320.000 m² bloemen. Voor vlinders, bijen én
eel mensen in contact gekomen. Lokale vrijwilli-
enten, waterschappen, en scholen. Dankzij Idylle

Carnavalswagen

Voor De Vlinderstichting bracht 2016 een heel bijzondere carnaval, want de pimperlblauwtjes deden mee! Om het natuurherstelproject 'Blues in the Marshes' bij de mensen bekend te maken reed er in de grote optocht in Den Bosch een echte blauwtjeswagen mee. Op deze praalwagen werd het leefgebied van het pimperlblauwtje nagebootst. En er liepen rupsen, knoopmieren en pimperlblauwtjes in de Bossche optocht mee. Zo raakten heel veel mensen bekend met 'Blues in the Marshes': een natuurontwikkelingsproject waar 170 hectare nieuwe natuur wordt ontwikkeld, onder meer voor het pimperlblauwtje. Met nieuwe wandelpaden en uitzichtpunten wordt het in de toekomst voor iedereen mogelijk om hier te genieten.

Future for Butterflies

Zo'n 160 vlinderecologen uit 27 landen kwamen in maart 2016 op uitnodiging van De Vlinderstichting en Butterfly Conservation Europe, in Wageningen bijeen om elkaar op de hoogte te brengen van de actuele stand van kennis rond vlinderbescherming. Future-4Butterflies is het vierde internationale vlindercongres op Nederlandse bodem. Het eerste werd in 1989 gehouden. Vlinders staan al lang in de belangstelling van zowel onderzoekers als liefhebbers. Dat heeft een schat aan gegevens opgeleverd over veranderingen in verspreiding en talrijkheid op korte en op lange termijn. Vlindermonitoring vindt nu in 22 landen in Europa plaats, met Nederland als toonaangevend land. Het vlinderonderzoek wijst erop dat we op veel borden tegelijk aan zet zijn: lokaal door goed beheer, regionaal door een robuust natuurnetwerk, landelijk door een stevig natuurbeleid en Europees door via landbouw- en milieubeleid prioriteit te geven aan duurzaam land- en energiegebruik.

Green Deals

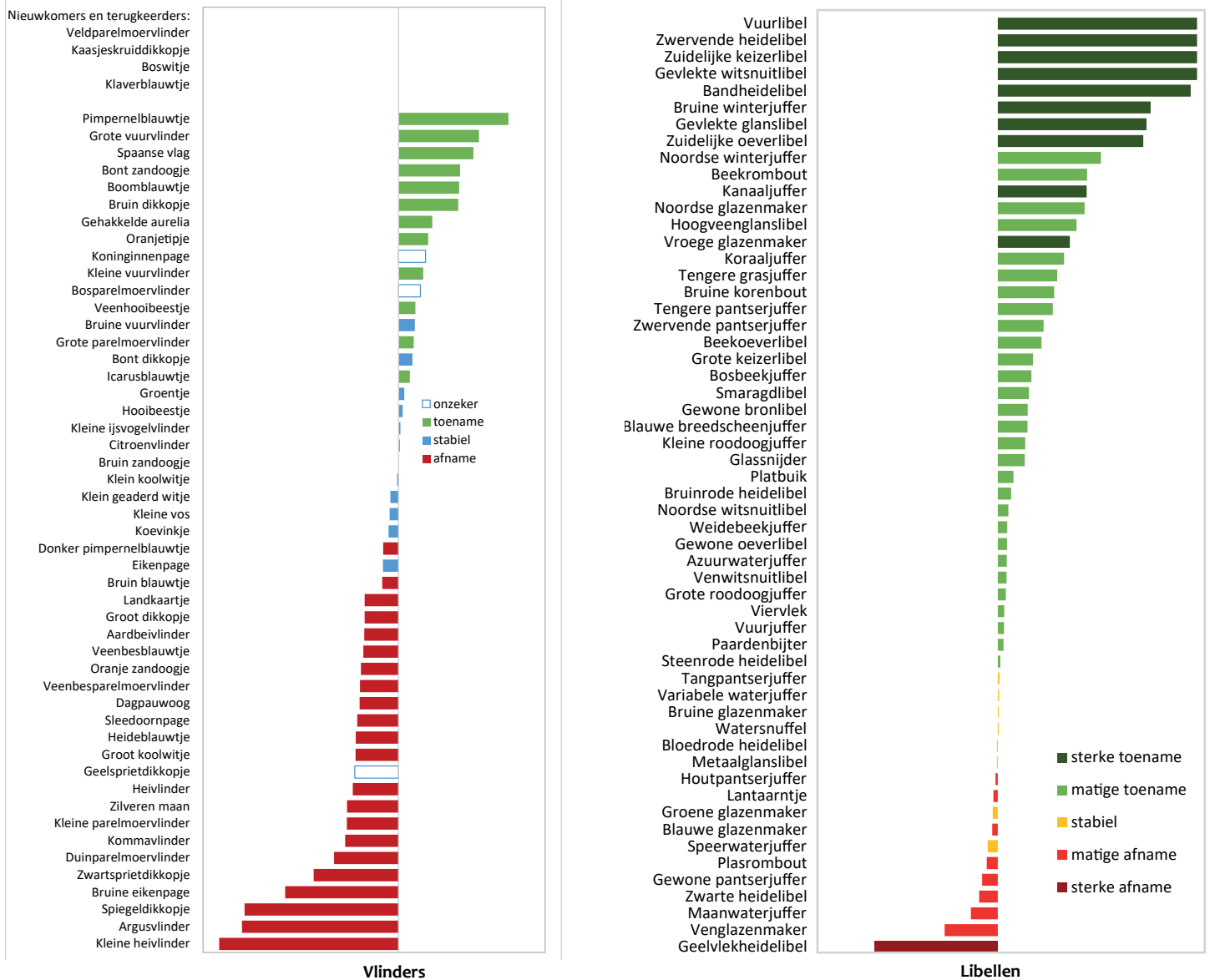
Met 'Green Deals' wil de overheid vernieuwende, duurzame initiatieven uit de samenleving de ruimte geven. Dit doet zij door knelpunten in de wet- en regelgeving weg te nemen, nieuwe markten te creëren, goede informatie te geven en te zorgen voor optimale samenwerkingsverbanden. De Vlinderstichting was al betrokken bij de Green Deals Tijdelijke natuur en Stedelijke natuur. Op 1 april 2016 kwam daar InfraNatuur bij met als doel: vergroten van bewustwording over biodiversiteit in relatie tot de Nederlandse infrastructuur. Zo kan de infrastructuur een grote betekenis krijgen voor een duurzamere leefomgeving waar mens en natuur beiden voordeel van hebben. Het biedt een uitgelezen kans om samen de natuur buiten de beschermde natuurgebieden te helpen versterken. Door gezamenlijk op te trekken kan er een InfraNatuurNetwerk ontstaan langs de (spoor)wegen, dijken, leidingen en andere lijnen door het landschap. Daar zullen onder andere de sterk bedreigde vlinders en bijen van profiteren, wat de hele natuur ten goede komt.

De Vlinderstichting voert jaarlijks vele projecten uit. In dit jaarverslag staan daarvan enkele voorbeelden. Een compleet overzicht van de projecten is te vinden op www.vlinderstichting.nl.

Hoe gaat het met de vlinders en libellen? - de trends

Om vlinders en libellen te kunnen beschermen, moeten we weten waar ze zitten en hoe het met ze gaat (nemen ze in aantal toe of af?) Sinds 1990 zijn er daarom Landelijke Meetnetten, in samenwerking met het CBS. Honderden vrijwilligers verzamelen systematisch gegevens over vlinders en libellen. Deze worden geanalyseerd door De Vlinderstichting en opgeslagen in een databank die wordt beheerd door De Vlinderstichting en onderdeel is van de Nationale Databank Flora en Fauna.

Bijzondere ontdekkingen in 2016

In april 2016 werd de **dwergjuffer** (*Nehalennia speciosa*) ontdekt in Oost-Nederland. Het is een uiterst zeldzame soort in heel Europa en de laatste meldingen uit ons land dateren uit 1912 en 1955. Het wordt spannend dit jaar: heeft de soort een levensvatbare populatie hier? Tot 1933 werd in Nederland tien keer een **staartblauwtje** gezien, maar daarna duurde het bijna tachtig jaar voor het weer eens raak was. In 2011 kwam de eerste waarneming van dit piepkleine blauwe vlindertje. Ook dit jaar werden er

staartblauwtjes gezien: in 2016 kwamen er verschillende meldingen uit Limburg. De eerste écht nieuwe soort liet dit jaar een tijdje op zich wachten en dook niet op in de piekmaanden juni en juli, maar pas in het najaar. Begin september ving Marcel Prick een **witte sparspanner** (*Thera vetustata*) op zijn vaste inventarisatielocatie in Vaals, Zuid-Limburg. Voor de tweede keer in Nederland werd een **maagdenuil** (*Eucarta virgo*) gemeld, de vorige waarneming kwam uit 2014. De vlinder komt oorspronkelijk uit oostelijk

Europa en Azië, maar breidt zich de laatste tientallen jaren uit naar het noordwesten. Eind oktober dook in Zaandam de volgende nieuweling op: de **zuidelijke koperuil** (*Thysanoplusia orichalcea*). Eind juli was er van deze soort ook al een pop gevonden in een tuinentrum; eerdere waarnemingen dateren uit 1971. Dat laatste betrof geïmporteerde vlinders, maar aangezien het een trekvlinder is zou hij in potentie ook zelf Nederland moeten kunnen bereiken.